T005 A HÀM V 45-Kinh Vua Đại Chánh Cú

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 45

PHAÄT NOÙI KINH VUA ÑAÏI CHAÙNH CUÙ Haùn dòch: Ñôøi Toáng, Ñaïi sö Phaùp Hieàn.

QUYEÅN THÖÔÏNG

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Toân giaû Ñoàng töû Ca-dieáp ôû taïi nöôùc Kieâu-taùt-la, tuaàn töï du haønh, döøng chaân nôi vöôøn Loäc daõ thuoäc röøng Thi-lôïi-sa, phía Baéc thaønh lôùn Thi-lôïi-sa. Thôøi aáy coù vò vua teân laø Ñaïi Chaùnh Cuù, ñoùng ñoâ ôû thaønh Thi-lôïi- sa. Nhaø vua tröôùc ñaây khoâng tin nhaân quaû, thöôøng noùi nhö vaày: “Khoâng coù ñôøi sau, cuõng khoâng coù ngöôøi taùi sanh, khoâng coù hoùa sanh”. OÂng thöôøng khôûi nieäm ñoaïn dieät nhö vaäy. Khi ñoù, trong thaønh lôùn Thi-lôïi-sa coù caùc baäc Ñaïi Baø-la-moân vaø Tröôûng giaû chuû... cuøng nhau baøn luaän: Vì sao vò Sa-moân Ñoàng töû Ca- dieáp aáy ñi ñeán phía Baéc thaønh naøy truù trong vöôøn Loäc daõ, thuoäc röøng Thi-lôïi-sa? Luùc aáy Toân giaû Ca-dieáp ñang ôû trong thaønh ñoù tieáng taêm ñoàn khaép, taát caû daân chuùng vuøng naøy tröôùc ñaây töøng ñöôïc nghe Toân giaû Ca-dieáp kheùo giaûng noùi caùc phaùp coát yeáu, vôùi nhieàu yù nghóa thaâm dieäu, neân baûo nhau: “Toân giaû Ca-dieáp ñaõ ñöôïc an laïc, thöôøng haønh haïnh ñaàu ñaø, chính laø Baäc ÖÙng Cuùng, laø Baäc Ñaïi A-la-haùn. Nay Toân giaû ñaõ ñeán ñaây, chuùng ta neân cuøng nhau ñi tôùi khu röøng choã Toân giaû nguï ñeå leã baùi, kính caån cuùng döôøng”. Baáy giôø caùc Ñaïi Baø-la-moân, Tröôûng giaû... ôû trong thaønh ñeàu ñi veà phía Baéc cuûa thaønh, ñeán vöôøn Loäc daõ, thuoäc röøng Thi-lôïi-sa muoán

cuøng ñöôïc tham vaán. Luùc aáy vua Ñaïi Chaùnh Cuù ñang ôû treân laàu cao, töø xa troâng thaáy caùc vò Baø-la-moân, Tröôûng giaû... cuøng nhau ra khoûi thaønh, ñi veà phía Baéc ñeán vöôøn Loäc daõ, röøng Thi-lôïi-sa. Nhaø vua thaáy vaäy beøn hoûi vò quan haàu: –Taïi sao caùc vò Baø-la-moân, Tröôûng giaû ñeàu cuøng nhau ra khoûi thaønh ñi ñeán vöôøn Loäc daõ, nôi röøng Thi-lôïi-sa? Quan haàu thöa: –Coù moät vò Sa-moân teân laø Ñoàng töû Ca-dieáp du hoùa ñeán phía Baéc cuûa thaønh lôùn naøy, hieän truù trong vöôøn Loäc daõ, thuoäc röøng Thi-lôïi-sa. Cho neân caùc haøng Baø-la-moân, Tröôûng giaû... ôû trong thaønh ñeàu cuøng nhau tìm ñeán choã aáy ñeå leã baùi cuùng döôøng. Nhaø vua nghe taâu lieàn baûo quan haàu: –Ngöôi ñeán baûo caùc vò Baø-la-moân, Tröôûng giaû... kia haõy döøng laïi moät chuùt ñeå chôø ta. Nay ta seõ cuøng hoï ñoàng ñeán choã aáy ñeå leã baùi, tham vaán Sa-moân Ñoàng töû Ca-dieáp. Vì sao? Vì theo yù ta, sôï caùc Baø-la-moân, Tröôûng giaû naøy seõ bò Sa-moân Ñoàng töû Ca-dieáp duøng taø phaùp ñeå daãn daét. Vò naøy khoâng caên cöù vaøo trí thöùc, doái noùi laø “coù ngöôøi vaø coù ñôøi sau, laïi coù hoùa sanh”. Quan haàu vaâng leänh vua, ñi ñeán choã caùc Baø-la-moân, Tröôûng giaû... noùi vôùi nhöõng ngöôøi aáy: –Vua Ñaïi Chaùnh Cuù baûo caùc vò haõy döøng laïi choác laùt, vua seõ tôùi ngay baây giôø ñeå cuøng ñi vôùi caùc vò ñeán leã baùi thaêm hoûi

Sa-moân Ñoàng töû Ca-dieáp. Moïi ngöôøi theo leänh vua ban neân ñeàu khoâng daùm ñi tröôùc. Quan haàu laøm xong nhieäm vuï, lieàn trôû veà choã vua taâu laïi ñaày ñuû söï vieäc nhö theá. Baáy giôø vua Ñaïi Chaùnh Cuù cho ngöôøi ñieàu khieån xa giaù ñöa nhaø vua ra khoûi cung thaønh, cuøng vôùi caùc vò Baø-la-moân vaø Tröôûng giaû ñoàng ñi ñeán vöôøn Loäc daõ, thuoäc röøng Thi-lôïi-sa. Taâm vua voán kieâu maïn, cho xa giaù ñeán choã ñöôøng heïp roài môùi xuoáng xe, ñi boä vaøo trong vöôøn, choã Toân giaû Ñoàng töû Ca-dieáp ñang ôû. Vua Ñaïi Chaùnh Cuù cuøng caùc vò Baø-la-moân, Tröôûng giaû troâng thaáy Toân giaû Ñoàng töû Ca- dieáp. Luùc ñaàu hoï chöa coù loøng tin ñoái vôùi Toân giaû neân khoâng toû ra quaù cung kính. Nhaø vua vaø Toân giaû Ñoàng töû Ca-dieáp vaán an thaêm hoûi roài cuøng ngoài qua moät beân. Caùc vò Baø-la-moân, Tröôûng giaû thaáy nhaø vua nhö

vaäy neân hoï cuõng coù chuùt kính troïng, ñeàu cuøng nhau chaøo hoûi, roài ñöùng chung quanh. Baáy giôø ñaïi vöông Ñaïi Chaùnh Cuù lieàn ñi thaúng vaøo chuyeän: –Naøy Toân giaû Ca-dieáp, haõy laéng nghe toâi noùi. Theo yù toâi thì khoâng coù ñôøi sau, khoâng coù ngöôøi taùi sanh, cuõng khoâng coù hoùa sanh. YÙ toâi laø nhö vaäy, coøn yù cuûa Toân giaû thì theá naøo? Toân giaû Ca-dieáp ñaùp: –Neáu vua thích nghe veà yù nghóa chaân chaùnh nhö vaäy, tröôùc heát phaûi thaønh taâm tin moät caùch chaéc thaät. Vua lieàn ñaùp: –Thöa vaâng, toâi xin thoï giaùo. Baáy giôø, Toân giaû Ca-dieáp noùi vôùi nhaø vua: –Ñaïi vöông thaáy maët trôøi, maët traêng laø coù hay khoâng coù? Noù thuoäc veà ñôøi naøy hay ñôøi sau? Lyù aáy quaù roõ raøng chaúng coù gì göôïng eùp caû. Naøy ñaïi vöông, ngaøi thaáy nhö theá naøo vaø nghe nhö theá naøo? Vua ñaùp: –Naøy Toân giaû Ca-dieáp, söï thaáy vaø nghe cuûa toâi cuõng gioáng nhö Toân giaû laø maët trôøi, maët traêng ñoù thuoäc veà ñôøi naøy vaø cuõng thuoäc veà ñôøi sau nöõa. Toân giaû Ca-dieáp laïi hoûi: –Nhö ñieàu ñaïi vöông troâng thaáy laø cuõng coù ôû ñôøi sau nöõa. Naøy ñaïi vöông, khoâng neân chaáp nhö kieán giaûi töø tröôùc. Toân giaû Ca-dieáp laïi noùi: –Naøy ñaïi vöông, nhö caùc haøng Sa-moân, Baø-la-moân cho ñeán Baäc ÖÙng Cuùng, Theá Gian Giaûi... nhôø trí töï thoâng toû, bieát nhö thaät, chaéc chaén raèng coù nhaân, coù quaû, coù ñôøi naøy, coù ñôøi sau. Naøy ñaïi vöông, khoâng neân chaáp ñoaïn dieät nhö tröôùc nöõa. Söï meâ chaáp cuûa nhaø vua vaãn chöa tænh ngoä. Nhaø vua noùi vôùi Toân giaû Ca-dieáp: –Toân giaû nay sao noùi nhöõng lôøi nhö vaäy? Nhö yù cuûa toâi thì thaät söï khoâng coù ñôøi sau. Naøy Toân giaû Ca-dieáp, chôù laïi göôïng noùi nhö theá. Toân giaû Ca-dieáp ñaùp: –Thaân cuûa nhaø vua ngay vaøo luùc naøy laø coù hay khoâng coù? Nhö thaân naøy cuûa vua laø coù thì taïi sao laïi chaáp ñoaïn cho raèng khoâng coù ñôøi sau? Neân duøng ví duï gì ñeå chöùng minh cho lyù naøy?

Nhaø vua ñaùp: –Naøy Toân giaû Ca-dieáp, nay toâi coù moät ví duï ñeå chöùng minh cho lyù aáy, laø thaân hieän nay laø coù coøn ñôøi sau laø khoâng. Vua noùi: –Naøy Toân giaû Ca-dieáp, nhö ngöôøi thaân thuoäc cuûa toâi bò maéc phaûi taät beänh keùo daøi ñaõ laâu, luùc gaàn maïng chung, baáy giôø toâi tôùi choã ngöôøi beänh ñeå thaêm hoûi vaø baûo: “Beänh oâng hieän raát naëng, chaéc chaén laø khoâng thoaùt khoûi. Neáu coù cheát ñi haõy trôû veà baùo cho ta bieát. Ta nghe caùc haøng Sa-moân, Baø-la-moân tröôùc kia coù noùi raèng, neáu ngöôøi naøo phaù giôùi, taïo

nghieäp aùc, sau khi maïng chung phaûi bò ñoïa vaøo ñòa nguïc. Neáu nhö caùc Sa-moân, Baø-la-moân kia noùi ñuùng thì caùc oâng laø thaân thuoäc cuûa ta, sau khi maïng chung chaéc chaén phaûi bò ñoïa ñòa nguïc. Vì sao? Vì caùc ngöôøi thaân thuoäc cuûa ta ñaõ phaù giôùi, taïo toäi, do ñoù neân bieát chaéc chaén phaûi bò ñoïa laïc vaøo coõi aùc. Neáu oâng ôû nôi coõi aùc haõy nhôø ngöôøi khaùc hoaëc chính mình trôû veà baùo cho ta bieát raèng nay toâi ñang ôû trong ñòa nguïc chòu laáy bao söï thoáng khoå cuøng cöïc. Neáu oâng trôû veà baùo cho ta bieát, chaéc chaén ta seõ ñeán ñoù ñeå cöùu". Nhöng chæ thaáy coù ngöôøi cheát ra ñi chôù chöa töøng thaáy coù ngöôøi cheát trôû laïi. Naøy Toân giaû Ca-dieáp, nhö yù cuûa toâi do ví duï naøy thì neân bieát chaéc chaén laø khoâng coù ñôøi sau. Toân giaû Ca-dieáp ñaùp: –Naøy ñaïi vöông, ví duï naøy tuy roõ raøng nhöng chöa phaûi laø lyù thuyeát chaân chaùnh. Nay toâi xin hoûi vua: Ví nhö coù ngöôøi vi phaïm pheùp nöôùc bò binh lính tuaàn tra baét ñöôïc, ñöa ñeán choã vua taâu: "Ngöôøi naøy phaïm toäi nhö vaäy, khoâng daùm che giaáu". Nhaø vua nghe taâu nhö vaäy lieàn ra leänh cho quan coù traùch nhieäm ñem toäi nhaân naøy troùi chaët hai tay laïi roài daãn ra ngaõ tö ñöôøng, choã ñoâng ngöôøi tuï hoäi, ñaùnh troáng loan baùo nay toäi nhaân naøy phaïm toäi nhö vaäy vaø theo leänh cuûa vua xin baùo cho moïi ngöôøi ôû khaép Ñoâng, Taây, Nam, Baéc cuøng nhaân daân trong thaønh ñöôïc bieát, roài daãn toäi nhaân ra khoûi thaønh, cöù theo phaùp maø xöû trò. Nhö toäi nhaân naøy khi saép tôùi phaùp tröôøng seõ noùi vôùi ngöôøi canh giöõ raèng: "Xin haõy thöông xoùt thaû toâi ra moät chuùt ñeå toâi veà nhaø coù ñoâi lôøi töø bieät vôùi nhöõng ngöôøi thaân thuoäc, roài toâi seõ trôû laïi lieàn". Naøy ñaïi vöông, ñao phuû kia coù daùm thaû ngöôøi aáy ra moät laùt ñeå y trôû veà nhaø chaêng?

Vua ñaùp: –Khoâng theå thaû, thöa Toân giaû Ca-dieáp. Giaû söû gaõ naøy coù heát lôøi caàu khaån thì ngöôøi ñao phuû aáy cuõng khoâng daùm thaû ra. Vì sao vaäy? Vì pheùp vua ñaõ quy ñònh thì khoâng theå thaû ra duø chæ moät giaây laùt. Toân giaû Ca-dieáp laïi noùi: –Naøy ñaïi vöông, caùc ngöôøi thaân thuoäc cuûa ñaïi vöông do vì taïo nghieäp gaây toäi loãi cho neân sau khi maïng chung phaûi bò ñoïa trong ñòa nguïc. Do toäi loãi ñaõ taïo taùc neân hoï maõi maõi phaûi nhaän laáy moïi söï khoå sôû. Caùc toäi nhaân naøy noùi vôùi nguïc toát: "Xin haõy taïm thôøi thaû cho chuùng toâi trôû veà nhaân gian, ñeán choã vua ñeå caàu xin vua cöùu khoå". Naøy ñaïi vöông, vaäy nguïc toát naøy coù chòu thaû toäi nhaân aáy ra khoâng? Vua ñaùp: –Khoâng thaû. Toân giaû Ca-dieáp laïi noùi: –Naøy ñaïi vöông, cuøng laø ngöôøi ñoàng ôû theá gian maø khoâng chòu taïm thôøi thaû toäi nhaân ra, huoáng chi nhöõng ngöôøi thaân thích cuûa nhaø vua ñaõ taïo ñuû ñieàu aùc vaø bò ñoïa trong ñòa nguïc. Naøy ñaïi vöông, ñöøng ñem ví duï naøy ñeå cho laø khoâng coù ñôøi sau. Söï chaáp ñoaïn aáy chaúng phaûi laø lyù leõ chaân chaùnh, do ñaáy neân bieát ñaõ coù ñôøi hieän taïi vaäy phaûi coù ñôøi sau. Cho ñeán caùc haøng Sa-moân, Baø-la-moân, caùc Baäc ÖÙng Cuùng, Theá Gian Giaûi nhôø trí tueä töï thoâng toû neân bieát roõ söï thaät. Vaäy vua khoâng neân chaáp theo kieán giaûi nhö tröôùc. Vua laïi ñaùp: –Naøy Toân giaû Ca-dieáp, lôøi noùi ñoù chaúng ñuùng, taâm cuûa toâi chöa ñoàng yù, khoâng theå laïi noùi raèng thaät coù ñôøi sau. Toân giaû Ca-dieáp laïi noùi vôùi nhaø

vua: –YÙ cuûa vua nhö theá, vaäy coù ví duï naøo coù theå chöùng minh nöõa chaêng? Vua ñaùp: –Nay toâi laïi coù moät ví duï veà ngöôøi thaân, coù theå duøng ñeå chöùng minh. Naøy Toân giaû Ca-dieáp, nhö ngöôøi thaân thuoäc cuûa toâi bò beänh naëng, saép söûa maïng chung. Toâi ñeán daën doø vaø noùi vôùi ngöôøi beänh: "Toâi nghe caùc vò Sa-moân, Baø-la-moân thöôøng noùi nhö vaày: 'Neáu ngöôøi naøo trì giôùi, tu caùc phaùp thieän, hoaëc laø boá thí maø ngöôøi cho, ngöôøi nhaän vaø vaät ñöôïc cho ñeàu thanh tònh, thaáy ngöôøi khaùc ñaït ñöôïc ñieàu thuø

thaéng khoâng sanh loøng ganh tò. Ngöôøi aáy khi maïng chung ñöôïc sanh leân coõi trôøi.' Neáu lôøi noùi cuûa caùc Sa-moân, Baø-la-moân aáy maø ñuùng thì sau khi oâng maïng chung, chaéc chaén seõ sanh veà coõi trôøi. Vì sao? Ta thaáy oâng thöôøng coù ñuû giôùi haïnh tu phaùp thieän, khi thöïc haønh boá thí thì ngöôøi cho, ngöôøi nhaän vaø vaät boá thí ñeàu ñöôïc thanh tònh, ñoái vôùi vieäc thuø thaéng cuûa ngöôøi khaùc khoâng heà sanh loøng ganh gheùt. Do ñoù neân bieát chaéc chaén oâng ñöôïc sanh leân coõi trôøi. Neáu ñöôïc sanh leân coõi trôøi thì oâng haõy nhôø ngöôøi khaùc hoaëc chính mình trôû veà ñeå baùo cho ta bieát: 'Nay toâi ñaõ ñöôïc sanh leân coõi trôøi ñoù, höôûng moïi söï an laïc'." Naøy Toân giaû Ca-dieáp, caùc ngöôøi thaân thuoäc cuûa toâi aáy neáu thaät ñaõ sanh leân coõi trôøi thì chaéc chaén phaûi veà baùo cho toâi bieát. Vaäy taïi sao ngöôøi thaân thuoäc cuûa toâi chæ thaáy cheát maát, khoâng heà trôû laïi baùo gì caû, do ñoù neân bieát chaéc chaén laø khoâng coù ñôøi sau. Toân giaû Ca-dieáp noùi vôùi nhaø vua: –Nay toâi cuõng xin noùi moät ví duï ñeå khieán cho vua thaáy laø thaät coù ñôøi sau. Naøy ñaïi vöông, ví nhö coù moät haàm phaân hoâi thoái khoâng theå ñeán gaàn. Baáy giôø coù moät ngöôøi lôõ rôùt vaøo trong ñoù, dô nhôùp voâ cuøng nhöng nhôø phöông tieän neân ñöôïc thoaùt ra khoûi choán aáy. Khi thaân ñaõ ra khoûi roài, lieàn duøng caùc thöù daàu thôm naáu nöôùc taém röûa, laïi duøng höông boät ñeå xoa vaøo thaân. Khi thaân hình keû aáy ñaõ ñöôïc thôm saïch, laïi duøng caùc loaïi aùo Ca-thi-ca tuyeät ñeïp maëc vaøo, duøng caùc ngoïc baùu, traøng hoa ñeå trang söùc nôi thaân, roài ngöôøi aáy ôû trong nhaø ñeå thoï höôûng moïi söï dieäu laïc. Naøy ñaïi vöông, theo yù vua thì sao? Nhö vaäy ngöôøi aáy coù muoán trôû vaøo haàm xí nôi tröôùc nöõa chaêng? Vua noùi: –Khoâng bao giôø, thöa Toân giaû Ca-dieáp. Caùi haàm phaån hoâi thoái aáy ngöôøi kia ñaâu coù thích thuù gì! Toân giaû Ca-dieáp laïi noùi: –Naøy ñaïi vöông, ngöôøi kia sanh leân coõi trôøi cuõng laïi nhö theá. Ñaõ ñöôïc sanh leân coõi trôøi roài, haù laïi muoán trôû veà nhaân gian nöõa sao? Laïi nöõa, naøy ñaïi vöông, ôû nhaân gian moät traêm naêm thì baèng moät ngaøy moät ñeâm ôû coõi trôøi Ñao-lôïi. Ngöôøi thaân cuûa ñaïi vöông tu caùc phaùp thieän ñaõ ñöôïc sanh leân coõi trôøi ngaøy ñeâm thoï höôûng söï an laïc, haù coøn nghó ñeán vieäc trôû laïi ñeå baùo cho vua bieát: "Toâi ñaõ ñöôïc sanh ôû coõi trôøi, ngaøy ñeâm höôûng moïi söï vui söôùng". Naøy ñaïi vöông, ñaïi vöông cuøng vôùi chö

Thieân thoï maïng daøi ngaén coù gioáng nhau chaêng? Vua noùi: –Khoâng gioáng, thöa Toân giaû Ca-dieáp. Toân giaû Ca-dieáp laïi noùi: –Naøy ñaïi vöông, coõi trôøi, coõi ngöôøi voán töï caùch bieät, khoâng neân nhö keû khôø khaïo mong ñöôïc trôû veà baùo cho bieát, sau ñoù môùi coù theå tin laø coù ñôøi sau. Naøy ñaïi vöông, chæ

coù caùc haøng Sa-moân, Baø-la-moân, caùc Baäc ÖÙng Cuùng, Theá Gian Giaûi môùi coù theå thaät bieát laø coù ñôøi sau. Coù theå duøng trí cuûa chính mình ñeå roõ bieát moät caùch nhö thaät, khoâng neân laïi coù kieán chaáp laø khoâng coù ñôøi sau. Nhaø vua noùi vôùi Toân giaû Ca-dieáp: –Nhö lôøi Toân giaû noùi cuõng chöa ñuû ñeå toâi tin. Vì sao? Toân giaû noùi ôû nhaân gian moät traêm naêm baèng ôû coõi trôøi Ñao-lôïi moät ngaøy moät ñeâm. Vaäy coù ngöôøi naøo ñeán noùi vôùi Toân giaû laø thôøi gian ôû hai coõi khaùc nhau nhö vaäy chaêng? Toân giaû Ca-dieáp laïi noùi: –Nhö choã thaáy cuûa nhaø vua thì cuõng gioáng nhö ngöôøi môùi sanh ra ñaõ bò muø. Vì sao? Ngöôøi môùi sanh ñaõ muø, töï mình khoâng thaáy caùc maøu saéc xanh, vaøng, ñoû, traéng; hình töôùng vi teá, thoâ xaáu, daøi ngaén neân noùi: “Nhö vaäy voán khoâng coù maøu saéc xanh, vaøng, ñoû, traéng vaø hình töôùng vi teá, thoâ xaáu, daøi ngaén”. Laïi noùi: “Ta khoâng bieát, ta cuõng khoâng thaáy”. Ngöôøi môùi sanh ra ñaõ muø aáy do töï mình khoâng thaáy neân môùi chaáp raèng voán khoâng coù maøu saéc xanh, vaøng, ñoû, traéng, cho ñeán hình töôùng daøi ngaén... Naøy ñaïi vöông, ñöøng gioáng nhö ngöôøi môùi sanh ñaõ muø kia chaáp cho laø khoâng coù caùc hình saéc. Nhaø vua noùi: –Naøy Toân giaû Ca-dieáp, nhö yù cuûa toâi, neáu coõi trôøi kia thaät coù thì toâi lieàn noùi coù. Coøn neáu quaû thaät laø khoâng coù thì taïi sao khieán toâi noùi laø thaät coù. Laïi nöõa, naøy Toân giaû Ca-dieáp, Toân giaû khoâng phaûi laø ngöôøi thieän. Vì sao? Söï thaáy bieát cuûa toâi voán chaân chaùnh, sao laïi ví toâi vôùi ngöôøi sanh ra ñaõ muø kia? Naøy Toân giaû Ca-dieáp, nhöõng ñieàu oâng noùi veà vieäc sanh leân coõi trôøi... quaû thaät laø toâi khoâng tin. Neáu tin lôøi aáy thì khaùc naøo aên phaûi thuoác ñoäc, nhö kieám nhoïn ñaâm vaøo thaân, nhö leo leân nuùi maø bò ngaõ xuoáng, chæ töï haïi maïng mình maø thoâi. Nhöõng ñieàu xaáu aùc nhö vaäy toâi ñeàu xa lìa.

Toân giaû Ca-dieáp noùi vôùi vua Ñaïi Chaùnh Cuù: –Toâi nhôù ñôøi xöa coù moät Baø-la-moân nhaø cöûa heát söùc giaøu coù, maø ñeán khi tuoåi giaø chæ coù moät ngöôøi con trai tuoåi môùi möôøi saùu, meï noù ñaõ cheát. Baø-la-moân kia khoâng theå soáng coâ ñoäc, beøn tuïc huyeàn. Khoâng laâu sau ngöôøi vôï keá naøy laïi coù thai. Ngöôøi vôï aáy chöa kòp sanh thì oâng Baø- la-moân aáy qua ñôøi. Baáy giôø ngöôøi con trai noùi vôùi meï keá: –Taát caû nhöõng cuûa caûi vaøng baïc chaâu baùu cho ñeán taát caû vaät duïng trong nhaø naøy ñeàu thuoäc veà toâi, khoâng moät ngöôøi naøo khaùc coù theå phaân chia taøi saûn vaät duïng cuûa toâi ñöôïc. Ngöôøi keá maãu kia nghe ngöôøi con trai noùi xong lieàn baûo: –Nay toâi ñaõ mang gioït maùu cuûa cha caäu ôû trong buïng, haõy chôø noù lôùn khoân thì chia cho noù moät nöûa. Ngöôøi con trai kia vaãn noùi laïi nhöõng lôøi nhö tröôùc. Ngöôøi keá maãu suy nghó: “Thaèng nhoû naøy tuoåi coøn thô aáu, taùnh tình daïi khôø. Tuy mình ñaõ noùi heát lôøi nhöng noù vaãn chöa theå hieåu”. Laïi do loøng tham neân muoán gaáp thaáy ñöùa con trong buïng ra ñôøi, baø duøng nhieàu phöông tieän ñeå ñöôïc sanh nhanh. Do chöa ñuû ngaøy thaùng neân vieäc aáy trôû laïi laøm hö thai. Naøy ñaïi vöông, ngöôøi ñaøn baø kia vì loøng tham lam ganh gheùt neân trôû laïi laøm hö thai cuûa chính mình. Naøy ñaïi vöông, nay ngaøi vì khoâng chòu nhaän thöù tìm hieåu neân môùi khôûi leân ñoaïn nhö vaäy. Vua ñaùp: –Naøy Toân giaû Ca-dieáp, Toân giaû

chôù noùi lôøi nhö tröôùc: “Ai trì giôùi, tu thieän vaø thöïc haønh boá thí, sau khi maïng chung seõ ñöôïc sanh leân coõi trôøi, thoï maïng laâu daøi, thöôøng thoï höôûng an laïc”. Toâi thaät tình khoâng tin nhö vaäy. Nay toâi neáu tin vaøo lôøi cuûa Toân giaû thì ñoù laø aên thuoác ñoäc, laø bò göôm nhoïn ñaâm vaøo thaân mình, laø rôi töø nuùi cao xuoáng, chæ töï haïi mình maø thoâi. Taïi sao Toân giaû Ca-dieáp vaãn cöù giöõ maõi nhöõng lôøi noùi nhö vaäy? Theo nhö yù toâi thì chaéc chaén khoâng coù ngöôøi ñaàu thai, khoâng coù ñôøi sau, cuõng khoâng coù hoùa sanh. Toân giaû Ca-dieáp noùi vôùi nhaø vua: –Haù khoâng coøn ví duï naøo ñeå chöùng minh cho lôøi cuûa ngaøi nöõa sao? Vua ñaùp: –Naøy Toân giaû Ca-dieáp, toâi laïi coù moät ví duï cho vieäc aáy, ñeå bieát laø khoâng coù ngöôøi ñaàu thai, khoâng coù ñôøi sau, cuõng khoâng coù hoùa

sanh. Naøy Toân giaû Ca-dieáp, nhö baø con thaân thuoäc cuûa toâi bò beänh naëng, toâi lieàn ñeán ñoù an uûi, thaêm hoûi. Khi ngöôøi aáy chöa cheát thì coøn noùi chuyeän vôùi toâi veà söï khoå naõo cuûa y, ñeán khi cheát roài thì khoâng coøn noùi vôùi toâi veà söï khoå naõo nöõa. Do ñoù coù theå bieát raèng chaéc chaén laø khoâng coù ñôøi sau, cuõng khoâng coù hoùa sanh. Toân giaû Ca-dieáp noùi: –Toâi nhôù ngaøy xöa coù moät thoân xoùm, daân chuùng trong ñoù khoâng bieát tieáng hình töôùng cuûa tuø vaø, laïi cuõng chöa töøng nghe tieáng tuø vaø bao giôø. Boãng nhieân coù moät ngöôøi töø ngoaøi ñi ñeán, döøng chaân ôû thoân xoùm naøy. Ngöôøi aáy thöôøng caàm moät voû oác ñeå laøm coâng vieäc, moãi ngaøy caàm tuø vaø ñi ñeán choã töôïng Thaùnh thoåi leân ñeå cuùng döôøng, xong thì trôû veà truù xöù. Luùc ñoù taát caû daân chuùng trong thoân xoùm boãng nhieân nghe tieáng tuø vaø aáy thaûy ñeàu kinh sôï, cuøng nhau baûo: “Ñoù laø tieáng gì vaäy? Chuùng ta chöa heà nghe tieáng nhö theá”. Naøy ñaïi vöông, taát caû daân chuùng trong thoân xoùm khi aáy cuøng ñeán choã phaùt ra tieáng tuø vaø hoûi caùi tuø vaø kia: –Ngöôi töø ñaâu ñeán, phaûi noùi söï thaät, neáu noùi khoâng ñuùng söï thaät, chuùng ta seõ ñaäp phaù ngöôi! Tuø vaø neáu bieát yù cuûa chuùng ta taát phaûi noùi gaáp lyù do. Naøy ñaïi vöông, ñaùm daân chuùng kia ñoái vôùi hình töôùng cuûa voû oác cuøng tieáng tuø vaø, voán chöa töøng thaáy, cuõng chöa töøng nghe, neân muoán baûo caùi voû oác ñoù hoûi ñaùp vôùi hoï. Voû oác ñaõ laø vaät voâ tình thì ñaâu coù theå traû lôøi ñöôïc! Vì sao vaäy? Bôûi vì noù cuõng nhö ñaïi vöông muoán noùi chuyeän vôùi ngöôøi ñaõ cheát. Ngöôøi ñaõ cheát roài haù coù theå noùi laïi ñöôïc sao? Ñaïi vöông khoâng neân chaáp giöõ kieán giaûi nhö vaäy, cho raèng khoâng coù ngöôøi ñaàu thai, khoâng coù ñôøi sau, cuõng khoâng coù hoùa sanh. Toân giaû Ca-dieáp laïi noùi: –Coù nhöõng baäc Sa-moân, Baø-la-moân ñaït ñöôïc ñaày ñuû thieân nhaõn, duøng thieân nhaõn thanh tònh aáy neân thaáy roõ con ngöôøi cheát ôû ñaây, sanh ôû kia, thoï thaân hình ñeïp hay xaáu, ñoan nghieâm hay thoâ laäu, ñöôïc sanh leân coõi trôøi hay ñoïa vaøo coõi aùc. Naøy ñaïi vöông, nhöõng vieäc nhö vaäy ñeàu coù theå chöùng minh ñöôïc caû. Vaäy khoâng neân noùi khoâng coù ñôøi sau, cuõng khoâng coù hoùa sanh. Vua noùi: –Naøy Toân giaû Ca-dieáp, tuy ngaøi neâu ví duï nhö vaäy nhöng toâi vaãn

khoâng tin. Theo kieán giaûi cuûa toâi thì chaéc chaén khoâng coù ngöôøi thoï sanh, cuõng khoâng coù hoùa sanh, khoâng coù ñôøi sau. Toân giaû Ca-dieáp laïi noùi vôùi nhaø vua Ñaïi Chaùnh Cuù: –Neáu nhö vaäy, vua laïi coù ví duï gì nöõa ñeå chöùng minh raèng khoâng coù ngöôøi thoï sanh, cuõng khoâng coù ñôøi sau, khoâng coù hoùa sanh chaêng? Vua ñaùp: –Naøy Toân giaû, ví nhö quan coi veà phaùp luaät xöû trò con ngöôøi, ñeán khi thöïc hieän thì töï mình vi phaïm nhöõng luaät caám, sau ñoù bò haïch hoûi, taáu trình leân vua moïi vieäc. Vua ñeàu bieát roõ neân ra leänh cho quan Phaùp ti daãn toäi nhaân ñi, cöù y theo phaùp luaät maø xöû. Vua laïi ra leänh troùi chaët hai tay toäi nhaân laïi, ñem ñeán phaùp tröôøng ñeå tröøng trò thaät thích ñaùng, duøng caùc thöù cöïc hình ñeå xöû theo toäi naëng nheï. Ngöôøi aáy khi coøn soáng thì bieát khoå ñau, neáu ñaõ cheát roài thì khoâng coøn hôi thôû nöõa. Laïi nöõa, keû toäi phaïm aáy luùc chöa cheát thì thaân theå meàm maïi, nhöng khi cheát roài thì thaân theå cöùng ñôø. Cho ñeán vieäc nheï luùc coøn soáng, naëng luùc ñaõ cheát khaùc nhau. Naøy Toân giaû, do ñoù maø bieát chaéc chaén laø khoâng coù ñôøi sau, khoâng coù ngöôøi thoï sanh, cuõng laïi khoâng coù söï hoùa sanh chi caû. Toân giaû Ca-dieáp laïi noùi: –Naøy ñaïi vöông, theo yù ngaøi thì theá naøo? Ví nhö cuïc saét cuõng coù nheï naëng, meàm cöùng khaùc nhau? Khi saét noùng thì theå chaát cuûa noù nheï maø meàm, ñeå saét nguoäi ñi thì theå chaát cuûa noù naëng maø cöùng. Naøy ñaïi vöông, loaøi höõu tình hay voâ tình thaân töôùng ñeàu baåm thoï töø töù ñaïi, do töù ñaïi aáy maø coù söï hôïp hay tan, do ñoù neân coù söï sai khaùc veà meàm cöùng, laïnh noùng. Ñöøng neân ñem lyù naøy ñeå so saùnh vôùi ñôøi sau vaø söï hoùa sanh... Ñaïi vöông neân bieát, thaät coù caùc baäc Sa-moân, Baø-la- moân chöùng ñaéc ñaày ñuû thieân nhaõn, thaáy caùc chuùng sanh cheát ôû ñaây sanh ôû kia, cho ñeán thaân töôùng ñoan nghieâm hay thoâ xaáu, hoaëc sanh ôû coõi trôøi hay ñoïa vaøo ñöôøng aùc, hoï ñeàu coù theå chöùng bieát laø thaät coù ñôøi sau, coù hoùa sanh. Vua noùi: –Thöa Toân giaû, nhö lôøi ngaøi noùi thì chöa ñuû ñeå vöõng tin. Theo yù toâi thì quaû thaät khoâng coù ngöôøi thoï sanh, khoâng coù ñôøi sau, cuõng khoâng coù hoùa sanh.

PHAÄT NOÙI KINH VUA ÑAÏI CHAÙNH CUÙ QUYEÅN HAÏ Toân giaû Ca-dieáp laïi noùi vôùi vua Ñaïi Chaùnh Cuù: –Vaäy nhaø vua coøn coù ví duï naøo nöõa ñeå chöùng minh laø khoâng coù ngöôøi taùi sanh vaø khoâng coù ñôøi sau, cuõng khoâng coù hoùa sanh? Vua ñaùp: –Toâi laïi coù moät ví duï coù theå chöùng minh cho lyù cuûa toâi. Naøy Toân giaû, ví nhö coù ngöôøi phaïm toäi raát naëng. Quan caän thaàn bieát ñöôïc lieàn taâu vôùi vua hieän nay coù ngöôøi naøy phaïm toäi raát naëng. Nhaø vua nghe taâu roài lieàn ra leänh cho quan tröïc thuoäc baét troùi toäi nhaân, theo phaùp luaät xöû trò. Quan Phaùp ti vaâng leänh vua, daãn toäi nhaân ñi, troùi chaët hai tay, boû vaøo trong vaïc maø ñun naáu. Vua laïi ra leänh haõy naáu cho thaät nhöø, thòt xöông rôøi ra, roài laáy caây doø thaät kyõ trong caùi vaïc, ñeå xem keû aáy coù thaønh ñôøi sau vaø söï hoùa sanh… ra vaøo khoâng? Quan Phaùp ti chaáp haønh theo leänh vua naáu toäi nhaân cho ñeán luùc thòt chín nhöø, roài tìm thaät kyõ trong vaïc, roát cuoäc khoâng thaáy coù ñôøi sau cuûa con ngöôøi vaø söï hoùa sanh… ra vaøo chi

caû. Cho ñeán tröôùc sau tìm kieám nhieàu laàn maø vaãn chaúng thaáy gì. Vua noùi: –Naøy Toân giaû, do ví duï ñoù maø bieát quaû thaät laø khoâng coù ngöôøi taùi sanh, khoâng coù ñôøi sau, cuõng khoâng coù hoùa sanh. Toân giaû Ca-dieáp noùi vôùi nhaø vua: –Naøy ñaïi vöông, ví nhö coù ngöôøi trong giaác nguû moäng thaáy moät khu vöôøn tuyeät ñeïp. Trong vöôøn coù nhieàu thöù caây coái, hoa quaû saàm uaát, ao nöôùc trong vaét. Ngöôøi aáy ôû trong giaác moäng heát söùc öa thích. Naøy ñaïi vöông, caùi vöôøn aáy laø coù thaät chaêng? Vaø söï xem chôi, thöôûng ngoaïn, vieäc ngöôøi aáy ñi ra, ñi vaøo trong khu vöôøn kia laø coù thaät chaêng? Vua ñaùp: –Khoâng coù thaät, thöa Toân giaû Ca-dieáp. Nhöõng ñieàu thaáy trong giaác moäng ñeàu chaúng phaûi laø chaân thaät. Toân giaû Ca-dieáp noùi: –Cuõng nhö söï chaáp tröôùc veà ñoaïn dieät cuûa ñaïi vöông chaúng phaûi laø chaân thaät. Naøy ñaïi vöông, caàn phaûi bieát roõ söï thaät laø thaät coù ngöôøi taùi sanh, coù ñôøi sau, coù hoùa sanh, cho ñeán thaät coù caùc baäc Sa-moân, Baø-

la-moân chöùng ñaéc ñaày ñuû thieân nhaõn thanh tònh, vöôït hôn theá gian, thaáy caùc chuùng sanh cheát ôû ñaây, sanh ôû kia, thaân töôùng ñoan nghieâm hay xaáu xí, ñöôïc sanh leân coõi trôøi hay bò ñoïa vaøo ñòa nguïc. Ñoù laø söï chaân thaät khoâng neân trôû laïi chaáp ñoaïn nhö tröôùc nöõa. Vua noùi: –Naøy Toân giaû, taïi sao Toân giaû cöù luoân luoân noùi nhöõng ñieàu nhö vaäy? Theo yù toâi bieát thì chaéc chaén laø khoâng coù ngöôøi taùi sanh, khoâng coù ñôøi sau, cuõng khoâng coù hoùa sanh. Toân giaû Ca-dieáp laïi noùi vôùi nhaø vua: –Ñaïi vöông coøn coù ví duï naøo ñeå chöùng minh laø khoâng coù ngöôøi taùi sanh, khoâng coù ñôøi sau, cuõng khoâng coù hoùa sanh? Vua baûo: –Naøy Toân giaû Ca-dieáp, toâi coøn coù moät ví duï ñeå chöùng minh cho lyù cuûa mình. Ví nhö coù ngöôøi chaáp haønh vieäc cuûa vua, nhöng töï mình laïi vi phaïm nhöõng ñieàu leä. Quan caän thaàn taâu heát söï vieäc aáy leân nhaø vua. Vua nghe xong, beøn leänh cho quan Phaùp ti tra hoûi cho ra söï thaät. Khi toäi nhaân ñaõ nhaän toäi thì neân duøng hình phaït ñeå xöû trò. Vua ra leänh tröôùc tieân laø xeûo da thòt, sau ñoù caét gaân, maïch, chaët xöông, ñaäp tuûy ñeå tìm kieám thaàn thöùc ngöôøi aáy vaø keû hoùa sanh. Quan Phaùp ti vaâng leänh vua, cöù theo phaùp luaät thi haønh, ñuùng nhö lôøi vua baûo khoâng daùm traùi leänh, nhaát nhaát theo thöù lôùp xeû da, caét thòt cho ñeán caû gaân maïch, xöông, tuûy ôû beân trong thaân theå toäi nhaân cuõng bò caét xeû ñeå tìm kieám thaàn thöùc cuûa con ngöôøi hoùa sanh… Töø ñaàu ñeán cuoái hoaøn toaøn khoâng thaáy coù thaàn thöùc cuûa con ngöôøi cuøng söï hoùa sanh gì caû. Naøy Toân giaû, cöù laáy ví duï naøy maø bieát thì quaû thaät laø khoâng coù ngöôøi taùi sanh, khoâng coù ñôøi sau, cuõng khoâng coù hoùa sanh. Toân giaû Ca-dieáp noùi: –Naøy ñaïi vöông, toâi nhôù thôøi xöa coù moät ñaïo nhaân soáng ôû trong nuùi. Baáy giôø coù moät ñoaøn khaùch buoân ñem theo nhieàu xe coä chôû nhieàu cuûa caûi, ñeán gaàn am cuûa ñaïo nhaân döøng laïi nguû qua ñeâm roài boû ñi. Vò ñaïo nhaân kia vaøo luùc saùng sôùm voäi ñeán xem choã caùc ngöôøi khaùch buoân nguû ñeâm qua, sôï coøn boû soùt taøi vaät gì chaêng. Quaû nhieân ôû ñoù thaáy coù moät ñöùa beù môùi boû buù, chöa bieát gì caû, haún laø do caùc khaùch buoân boû laïi. Ñaïo nhaân thöông xoùt, sôï ñöùa beù kia ñoùi khaùt maø cheát, beøn ñem veà trong am mình nuoâi döôõng noù nhö ngöôøi

thaân.

Nhöng vò ñaïo nhaân naøy laø ngöôøi thôø löûa, luoân chuyeân chuù taâm boû theâm cuûi vaøo ñoáng löûa, neân löûa trong nhaø oâng chöa bao giôø bò taét. Caäu beù aáy ngaøy qua thaùng laïi, daàn daàn lôùn khoân, tuoåi ñaõ ñöôïc möôøi laêm, möôøi saùu. Ñaïo nhaân suy nghó: “Caäu beù ñaõ lôùn khoân, ta hoaøn toaøn coù theå giao phoù coâng vieäc cho noù ñöôïc”. Moät ngaøy noï, ñaïo nhaân vì coù vieäc neân phaûi vaøo thaønh, taïm thôøi rôøi xa am cuûa oâng. OÂng baûo caäu beù: “Ta coù coâng vieäc neân taïm thôøi phaûi xa am. Löûa trong am, haõy nhö ta moãi ngaøy lieân tuïc boû theâm cuûi vaøo ñöøng ñeå cho noù taét”. Noùi xong oâng lieàn ra ñi. Ñaïo nhaân ñaõ ñi khoûi, caäu beù coøn daïi khôø neân ham chôi, do ham chôi neân queân thôø löûa, vì khoâng boû cuûi lieân tuïc vaøo ñoáng löûa neân laøm löûa taét. Baáy giôø, caäu beù thaáy löûa ñaõ taét, lieàn löôïm heát cuûi chaát vaøo loø roài caàu nguyeän: “Naøy löûa, haõy mau xuaát hieän. Neáu löûa khoâng xuaát hieän ta seõ huûy hoaïi ngöôi”. Caäu beù aáy ñaõ khoå sôû caàu xin, nhöng cuoái cuøng löûa vaãn khoâng chaùy. Do löûa khoâng chaùy neân caäu beù laïi phaùt ra lôøi noùi aùc: “Neáu löûa khoâng xuaát hieän, ta seõ ñaùnh ngöôi”. Khi aáy, caäu beù mong coù löûa maø löûa vaãn khoâng hieän, trong loøng raát lo sôï neáu ñaïo nhaân trôû veà, chaéc chaén seõ ñaùnh noù. Noù ñöùng moät choã ñeå suy nghó ñeán löûa. Coâng vieäc xong xuoâi, ñaïo nhaân laïi trôû veà am, thaáy caäu beù ngoài im laëng, lieàn bieát laø löûa ñaõ taét. OÂng baûo thaèng beù: “Con ham chôi bôøi leâu loûng ñeán noãi ñeå löûa taét sao?”. Ñoàng töû thöa: “Con vöøa queân moät chuùt thì löûa ñaõ taét roài. Sau khi löûa taét, con chaát cuûi vaøo trong loø, duøng lôøi thieän, aùc ñeå caàu ñaûo nhöng löûa vaãn khoâng xuaát hieän”. Ñaïo nhaân noùi: “Con thaät laø khôø daïi, neáu löûa ñaõ taét, muoán coù löûa thì phaûi ñoát löûa. Ta chöa töøng nghe ai noùi laø cöù chaát cuûi vaøo trong loø laïnh maø coù löûa xuaát hieän bao giôø! Giaû söû con cöù chaát thaät nhieàu cuûi vaøo trong loø, roài duøng ñuû caùc phöông tieän ñeå mong coù löûa thì chæ töï mình chuoác laáy khoå sôû chöù khoâng theå laøm vaäy maø coù löûa ñöôïc”. Naøy ñaïi vöông, cuõng nhö ñöùa beù, sau khi löûa taét roài, cöù tìm löûa trong tro, söï meâ chaáp, söï khoâng tænh ngoä cuûa ñaïi vöông cuõng vaäy. Ñoái vôùi caùi thaây cheát maø tìm caàu thaàn thöùc cuûa con ngöôøi vaø keû hoùa sanh, roài voïng chaáp cho laø khoâng coù thaàn thöùc, neân khôûi ra ñoaïn. Vua noùi: –Naøy Toân giaû, chôù noùi lôøi nhö vaäy! Neáu toâi theo lôøi ngaøi noùi

raèng coù ñôøi sau, chaéc chaén laø toâi seõ bò ngöôøi ta dò nghò. Vì sao vaäy? Vì ôû ñaây moïi ngöôøi seõ noùi nhö vaày: “Töø xöa nhaø vua voán khoâng tin nhaân quaû, thöôøng noùi laø khoâng coù ñôøi sau, khoâng coù thaàn thöùc, cuõng khoâng coù hoùa sanh. Ngaøy nay nhaø vua laïi bò Toân giaû Ca-dieáp caûm hoùa neân khoâng coøn dò kieán ñoù nöõa”. Toân giaû Ca-dieáp laïi noùi: –Naøy ñaïi vöông, toâi nhôù thuôû tröôùc coù hai ngöôøi khaùch buoân, hoï ñeàu coù taøi saûn chaâu baùu hôn caû moät nöôùc. Veà sau, hoï giao öôùc keát nghóa laøm baïn vôùi nhau, cuøng ñi ñeán moät nöôùc khaùc, ñem haøng hoùa ñeå buoân baùn kieám lôøi. Hai ngöôøi khaùch buoân aáy moãi ngöôøi ñeàu taäp hôïp moät soá thöông nhaân ñeå laøm baïn ñoàng haønh. Baáy giôø moïi ngöôøi ñeàu chuaån bò xe coä, saép ñaët ngöïa keùo trong

cuøng moät ngaøy thì leân ñöôøng. Cöù nhaém veà phía tröôùc maø ñi caùch nöôùc mình ñaõ xa, gaàn tôùi choã hieåm trôû. Moät ngöôøi khaùch buoân bieát roõ con ñöôøng aáy ôû phía tröôùc coù choã nguy hieåm neân baûo vò chuû buoân kia: “OÂng nay neân bieát, con ñöôøng ôû phía tröôùc ñaây raát hieåm trôû, khoâng coù ngöôøi, khoâng coù khoùi löûa chi caû. Vaäy taát caû thöông nhaân phaûi chuaån bò ñaày ñuû caùc thöù vaät duïng caàn thieát”. Hai ngöôøi chuû buoân luaän baøn xong, moät ngöôøi ñi tröôùc, nghó: “Ñoaøn cuûa mình ít ngöôøi neân nhu caàu cuõng ít. Taát caû vaät duïng, luùa mì, thöùc aên uoáng cho ñeán cuûi ñeå ñoát cuõng ñeàu boû laïi heát”. Tieáp tuïc ñi veà phía tröôùc boãng gaëp moät ngöôøi ñi ngöôïc chieàu, thaân hình to lôùn, da ñen, hai maét ñoû ngaàu, ñaàu toùc bôøm xôøm, aùo quaàn raùch röôùi, ngoài treân moät chieác xe do löøa keùo, hình daùng nhö quyû. Chuû buoân hoûi ngöôøi aáy: “Naøy nhaân giaû, con ñöôøng phía tröôùc coù ñoà aên thöùc uoáng vaø cuûi ñoát... chöù?”. Ngöôøi kia traû lôøi: “Con ñöôøng phía tröôùc coù raát nhieàu thöùc aên uoáng, cuûi ñoát khoâng thieáu gì caû. Nhöõng thöù aáy oâng coù chôû treân xe thì haõy neân vöùt taát caû ñi, chæ khieán cho xe theâm naëng neà laøm chaäm böôùc ñi tôùi con ñöôøng phía tröôùc maø thoâi”. Chuû buoân nghe lôøi noùi aáy, lieàn baûo caùc thöông nhaân: “Taát caû chuùng ta ñeàu nghe noùi laø ñoà aên, thöùc uoáng vaø caùc thöù vaät duïng nôi con ñöôøng phía tröôùc chaúng thieáu gì caû. Ñaâu caàn mang nhöõng thöù aáy treân xe ngöïa cho vöôùng baän”. Vì chuû buoân naøy vaø caùc baïn ñoàng haønh ñeàu laø nhöõng ngöôøi, khoâng coù trí tueä, neân hoï vöùt boû nhöõng vaät duïng caàn thieát roài ñi. Hoï ñi caû ngaøy thöù nhaát cho ñeán luùc maët trôøi laën chæ gaëp toaøn laø ñoàng khoâng

moâng quaïnh, khoâng gaëp ngöôøi hay khoùi löûa chi caû, nhìn boán beân ñeàu troáng vaéng, chaúng coù gì ñeå cung caáp, ñoà aên thöùc uoáng bò thieáu huït, taát caû ñeàu bò ñoùi khaùt. Hoï chòu söï ñoùi khoå suoát ñeâm, saùng ra laïi gaéng söùc ñi tôùi nöõa. Böôùc sang ngaøy thöù hai, cuõng ñi tôùi toái chæ toaøn laø ñoàng vaéng, chaúng thaáy gì caû. Caùc khaùch buoân cuøng nhau baøn baïc: “Keû maø chuùng ta gaëp tröôùc ñaây, xem qua töôùng maïo nhaát ñònh bieát noù laø quyû roài. Chuùng ta khoâng coù trí tueä neân môùi tin vaøo lôøi noù, bò loaøi yeâu tinh doái gaït neân chuùng ta môùi ñeán noâng noãi naøy”. Tôùi ngaøy thöù ba, caû ngöôøi laãn ngöïa ñeàu thieáu löông thöïc vaø nöôùc uoáng neân khoâng theå ñi ñöôïc nöõa. Hoï nhìn nhau, chaúng noùi lôøi naøo, chæ coøn chôø cheát maø thoâi. Ngöôøi chuû buoân kia thì qua ngaøy hoâm sau môùi leân ñöôøng, cuõng gaëp ngöôøi nhö tröôùc ngöôïc ñöôøng ñi ñeán, môùi hoûi: “Con ñöôøng phía tröôùc naøy coù ñoà aên uoáng vaø caùc thöù vaät duïng caàn thieát khoâng?”. Ngöôøi aáy cuõng nhö laàn tröôùc, moãi moãi ñeàu noùi doái: “Caùc nhu caàu veà aên uoáng chaúng thieáu, caàn gì phaûi chôû caùc thöù aáy treân xe, treân ngöïa cho naëng. Caùc oâng neân vöùt boû caùc thöù aáy ñi”. Ngöôøi chuû buoân sau laø haïng thoâng minh trí tueä, heã laøm ñieàu gì tröôùc heát ñeàu suy nghó caån thaän. OÂng voán bieát con ñöôøng naøy coù vuøng ñoàng khoâng moâng quaïnh roäng lôùn, raát nguy hieåm, qua vuøng ñaát naøy ñaâu theå ñi mau ñöôïc. OÂng laïi quaùn saùt ngöôøi noùi chuyeän vôùi mình saéc maët khaùc laï, haønh vi thoâ aùc, neân sôï ñaây coù theå laø yeâu tinh doái traù, khoâng neân tin

töôûng. OÂng cuøng caùc thöôøng nhaân luaän baøn vôùi nhau xong roài tieán haønh. Ñeán ngaøy thöù ba, boãng thaáy treân ñöôøng ñaùm chuû buoân vaø caùc thöông nhaân ñoaøn tröôùc bò ñoùi khaùt cuøng quaån. Hoûi lyù do thì cuõng chính laø vì gaëp con yeâu tinh xaáu aùc aáy vaø nghe theo lôøi doái gaït cuûa noù. Caùc thöông nhaân ñoaøn sau cuøng nhau baøn tính roài ñem phaàn löông thöïc cuûa mình chia seû cho ñoaøn tröôùc, cöùu giuùp hoï, ñeå caùc thöông nhaân kia cuøng vöôït qua ñöôïc quaõng ñöôøng hieåm trôû. Naøy ñaïi vöông, ngöôøi chuû buoân kia vì ngu si neân môùi tin lôøi yeâu tinh doái gaït, ñi ñeán con ñöôøng hieåm thoï laõnh bao söï khoå naõo cuøng cöïc. Naøy ñaïi vöông, do khoâng hieåu bieát cho neân môùi chaáp ñoaïn kieán, chaéc chaén ñaïi vöông cuõng seõ maõi chòu khoå naõo cuøng cöïc. Vua Ñaïi Chaùnh Cuù nghe lôøi noùi aáy thì baûo Toân giaû Ca-dieáp: –Thoâi ñöøng daãn ví duï nöõa, taâm toâi khoâng hoài tænh ñaâu. Vì sao nhö vaäy? Vì e raèng ngöôøi trong nöôùc goïi toâi laø ngöôøi baát ñònh. Hoï baûo:

“Ñaïi vöông Chaùnh Cuù thöôøng noùi thaät khoâng coù ngöôøi taùi sanh, khoâng coù hoùa sanh, cuõng khoâng coù ñôøi sau. Nay trôû laïi bò Toân giaû Ca-dieáp caûm hoùa”. Do ñoù, neân toâi nay khoâng theå thay ñoåi kieán giaûi töø tröôùc cuûa mình. Baáy giôø Toân giaû Ca-dieáp laïi noùi vôùi nhaø vua: –Xöa coù hai ngöôøi, taøi saûn khoâng nhieàu, hoï beøn keát baïn vôùi nhau ñeå kinh doanh. Tieàn baïc cuûa caûi kieám ñöôïc tuy khaùc nhau nhöng neáu coù lôïi haõy baùo cho nhau bieát. Keát öôùc xong xuoâi, caû hai choïn ngaøy leân ñöôøng. Khoaûng maáy ngaøy ñöôøng, hoï ñeán moät nöôùc khaùc, ñaát ôû ñaáy coù raát nhieàu caây gai, boû tieâàn ra mua seõ coù laõi. Hai ngöôøi baøn tính roài boû tieàn ra mua, boù coät laïi goïn gaøng roài gaùnh ñi, noùi vôùi nhau: “Ñeán nöôùc khaùc heã coù lôïi thì baùn ngay”. Hoï ñi laàn veà phía tröôùc tôùi moät nöôùc khaùc, thaáy loaïi sôïi boâng ñöôïc lôøi gaáp boäi, coù theå boû caây gai ñeå laáy sôïi boâng naøy. Moät ngöôøi coù trí thì tìm ngöôøi baùn caây gai ñeå mua sôïi boâng, coøn ngöôøi kia khoâng coù trí neân noùi vôùi baïn ñoàng haønh: “Toâi khoâng theå ñoåi caây gai ñeå laáy sôïi boâng ñöôïc. Vì sao? Vì caây gai hieän coù naøy, toâi ñaõ ra coâng coät boù raát chaët cheõ, goïn gaøng, laïi gaùnh töø xa ñeán ñaây neân thaät tình toâi khoâng theå ñoåi noù ñeå laáy thöù khaùc ñöôïc”. Ngaøy hoâm ñoù, hai ngöôøi ñeàu gaùnh haøng cuûa mình. Hoï tieáp tuïc ñi tôùi, laïi ñeán moät nöôùc khaùc, haøng ôû ñoù laø laïi sôïi tô coù lôïi hôn sôïi boâng. Ngöôøi coù trí lieàn baùn sôïi boâng ñeå laáy sôïi tô, coøn ngöôøi khoâng trí thì laïi noùi nhö treân: “Toâi khoâng theå ñoåi caây gai ñeå mong kieám lôøi cuûa loaïi haøng tô sôïi ñoù”. Hai ngöôøi laïi mang haøng cuûa mình tieáp tuïc ñi veà phía tröôùc, vaøo moät nöôùc nhieàu vaûi luïa giaù reû, coù lôïi hôn tô gaáp boäi. Ngöôøi coù trí thaáy lôïi nhö theá, lieàn ñoåi sôïi tô ñeå laáy vaûi luïa. Coøn ngöôøi khoâng coù trí, vì tieác caây gai ñaõ mang töø xa ñeán, neân khoâng chòu ñoåi. Hai ngöôøi laïi mang haøng cuûa mình ñi tieáp tôùi moät nöôùc chuyeân ngheà ñuùc tieàn, vaûi luïa tuy quyù nhöng so vôùi baïc thì keùm xa, neáu ñoåi luïa laáy baïc thì lôïi gaáp traêm laàn. Ngöôøi coù trí lieàn baùn luïa mua baïc thu ñöôïc lôïi voâ soá, coøn ngöôøi khoâng coù trí thì cho raèng tuy gai naøy khoâng ñaùng giaù laø bao, nhöng vì tieác coâng söùc gaùnh ñi neân khoâng chòu ñoåi. Ngöôøi coù trí laïi nghe noùi ôû nöôùc kia chæ saûn

xuaát vaøng, hoaøn toaøn khoâng coù baïc, lieàn baûo vôùi baïn: “Chuùng ta haõy ñeán nöôùc aáy”. Chaúng bao laâu hoï ñeán nôi. Luùc aáy ngöôøi coù trí lieàn baùn baïc ñeå mua vaøng roøng. Khi mua ñöôïc vaøng roài, anh ta ngaém nghía, raát vui möøng, töï tính toaùn: “Ngaøy tröôùc ta rôøi nhaø ñi buoân

baùn voán lieáng chaúng laø bao, ban ñaàu ta mua caây gai cho laø ñaõ coù lôïi lôùn, nhöng khoâng ngôø ñeán nay mua ñöôïc vaøng roøng, theá gian quyù troïng noù khoâng gì baèng, ta ñem noù veà queâ nhaø seõ giaøu to”. Anh lieàn goïi baïn: “Thôøi gian traûi qua ñaõ laâu roài, vaäy chuùng ta haõy cuøng nhau trôû veà nöôùc mình, tuøy theo cuûa caûi coù ñöôïc maø giuùp ñôõ baø con quyeán thuoäc”. Khi aáy ngöôøi gaùnh caây gai noùi vôùi baïn: “Toâi ñaõ mua caây gai naøy nhöõng mong ñöôïc lôïi lôùn, naøo ngôø ñeán ñaây môùi hay chaúng lôïi bao nhieâu. Nay anh muoán trôû veà toâi ñaâu daùm caûn. Thoâi thì toâi seõ goàng gaùnh nhöõng boù caây gai naøy cuøng nhau trôû veà, neáu gaëp giaù cao thì tuøy choã seõ baùn”. Baøn tính xong hoï choïn ngaøy cuøng nhau trôû veà ñöôøng cuõ. Khi gaàn ñeán queâ nhaø, nhöõng ngöôøi thaân toäc ñöôïc tin ñeàu ra ngoaøi thaønh ñeå ñoùn, ai cuõng vui möøng voâ cuøng vaø ñeàu trôû veà nhaø. Nhaø cuûa ngöôøi mua ñöôïc nhieàu vaøng, khi cha meï vôï con hoûi ñi buoân baùn thu ñöôïc lôïi gì, ngöôøi aáy lieàn ñaùp ñöôïc nhieàu vaøng, gia ñình coù theå giaøu coù, cho ñeán ngöôøi trong toäc hoï cuõng ñeàu ñöôïc giuùp ñôõ. Coøn ngöôøi gaùnh gai thì khi ngöôøi nhaø hoûi: “Töø luùc ñi buoân baùn anh ñöôïc lôïi gì?”. Ngöôøi aáy ñaùp chæ ñöôïc caây gai naøy chôù chaúng ñöôïc vaät gì khaùc. Caû nhaø nghe xong ñeàu böùc röùc buoàn raàu, baûo ngöôøi aáy: “Theo caùch kinh doanh buoân baùn cuûa oâng thì caû gia quyeán chuùng ta vaãn cöù ngheøo khoå maõi maø thoâi”. Naøy ñaïi vöông, ngöôøi gaùnh caây gai aáy do taùnh coá chaáp, ngu toái, tuy thaáy vaøng thieät maø vaãn khoâng chòu ñoåi laáy ñeán noãi thaân quyeán cöù maõi chòu caûnh khoå sôû. Cuõng gioáng nhö ñaïi vöông khoâng töï tìm hieåu maø cöù giöõ laáy chaáp ñoaïn, maõi chòu laáy khoå ñau, veà sau hoái haän cuõng khoâng kòp. Nhaø vua nghe lôøi aáy roài thì noùi vôùi Toân giaû Ca-dieáp: –YÙ cuûa toâi khoâng thay ñoåi laø coù lyù do. Do ngöôøi trong nöôùc naøy ñeàu bieát kieán giaûi cuûa toâi. Neáu toâi boû kieán giaûi cuûa mình thì ngöôøi trong nöôùc seõ cuøng nhau baøn taùn: “Ñaïi vöông Chaùnh Cuù thöôøng noùi laø khoâng coù ngöôøi taùi sanh, khoâng coù ñôøi sau, cuõng khoâng coù hoùa sanh. Ngaøy nay trôû laïi bò Toân giaû Ca-dieáp caûm hoùa”. Toâi nhaát ñònh khoâng theå chòu söï sæ nhuïc naøy. Toân giaû Ca-dieáp noùi: –Naøy ñaïi vöông, toâi nhôù ngaøy xöa coù moät ngöôøi khoâng bieát luaät leä, nuoâi nhieàu heo kieám lôïi ñeå sinh soáng. Anh ta boãng moät hoâm ñi ñeán

xöù khaùc, thaáy phaân thoái raát nhieàu, lieàn hoát laáy, ñoäi treân ñaàu, muoán mang veà nhaø cho heo aên. Baát thaàn nöûa ñöôøng gaëp trôøi möa, nöôùc phaân chaûy thoái caû ngöôøi, trong loøng lieàn hoái haän. Naøy ñaïi vöông, ngöôøi khoâng bieát luaät aáy bò moïi ngöôøi khinh cheâ, chôø cho thaân theå bò hoâi thoái roài môùi chòu hoài taâm. Vua laø ngöôøi ôû ñòa vò toân quyù, trôû laïi coi troïng nhöõng lôøi noùi phuø phieám roài chuyeân chaáp chaët trong taâm maø khoâng xaû boû ñoaïn. Baáy giôø Toân giaû Ca-dieáp laïi noùi: –Naøy ñaïi vöông, tröôùc ñaây toâi ñaõ kheùo

noùi caùc thí duï nhaèm khieán cho ñaïi vöông xaû boû ñoaïn kieán, bieát coù ñôøi sau vaø ñaët nieàm tin nôi Tam baûo. Voïng chaáp cuûa ñaïi vöông laø coá choáng ñoái laïi toâi. Nay toâi laïi vì ñaïi vöông noùi theâm moät ví duï nöõa. Neáu nhaø vua tin ñöôïc thì haõy laéng nghe, kheùo ghi nhôù. Vua noùi: –Naøy Toân giaû Ca-dieáp, xin haõy noùi cho toâi nghe. Toân giaû Ca-dieáp noùi vôùi nhaø vua: –Toâi nhôù thuôû xöa coù moät con heo teân laø Ñaïi Phuùc. Khi aáy Ñaïi Phuùc daãn moät baày heo ñi vaøo nuùi saâu, boãng gaëp moät con sö töû. Sö töû thaáy con heo beøn baûo: “Ta laø vua cuûa caùc loaøi thuù, ngöôi mau traùnh ñöôøng cho ta ñi”. Ñaïi Phuùc ñaùp: “Baûo ta traùnh ñöôøng cho ngöôi ñi, vieäc naøy khoâng theå ñöôïc”. Sö töû noùi: “Vaäy haõy cuøng ta chieán ñaáu, khoâng ñöôïc traùi leänh”. Heo noùi: “Chôø ta moät chuùt, ñeå ta maëc aùo giaùp”. Khi aáy con sö töû noùi: “Teân hoï ngöôi laø gì. Ngöôi ñaâu phaûi laø doøng doõi cao quyù maø daùm chieán ñaáu vôùi ta nhö vaäy? Haõy maëc aùo giaùp ñi vaø tuøy yù ngöôi”. Luùc aáy con Ñaïi Phuùc beøn ñi vaøo choã haàm phaân, laên laøm phaân dính ñaày mình roài trôû laïi tröôùc maët con sö töû, noùi: “Ta seõ chieán ñaáu vôùi ngöôi”. Sö töû baûo Ñaïi Phuùc: “Ta laø vua trong caùc loaøi thuù, thöôøng baét caùc loaøi höôu nai ñeå aên thòt. Coøn ñoái vôùi caùc con vaät oám yeáu thì ta tha khoâng aên. Huoáng chi thaân ngöôi dô nhôùp, hoâi thoái. Neáu ta chieán ñaáu cuøng ngöôi chæ laøm oâ ueá cho ta maø thoâi”. Baáy giôø sö töû noùi vôùi con Ñaïi Phuùc baèng baøi keä: Thaân ngöôi voán dô nhôùp Nay laïi caøng hoâi thoái YÙ ngöôi muoán chieán ñaáu

Chæ laøm ta oâ ueá. Toân giaû Ca-dieáp laïi noùi vôùi nhaø vua: –Kieán chaáp cuûa ñaïi vöông cuõng gioáng nhö con heo ñoøi chieán ñaáu vôùi con sö töû. Nhö con sö töû, toâi tröôùc ñaõ vì ñaïi vöông maø heát loøng neâu baøy. Baáy giôø vua Chaùnh Cuù nghe Toân giaû Ca-dieáp noùi lôøi aáy xong, trong thaâm taâm xaáu hoå, hoái haän neân thöa vôùi Toân giaû Ca-dieáp: –Thöa Toân giaû, ngay töø luùc ñaàu nghe Toân giaû noùi ví duï veà maët trôøi, maët traêng, toâi ñaõ tin phuïc. Nhöng chæ vì muoán laõnh hoäi söï bieän taøi trí tueä cuûa Toân giaû, neân toâi môùi bieän luaän quanh co ñeå nghe Toân giaû giaûng noùi. Cuùi mong Toân giaû xeùt söï thaønh taâm cuûa toâi vaø nhaän bieát söï tín phuïc cuûa toâi. Toâi xin nguyeän quy y Toân giaû Ca-dieáp. Toân giaû Ca-dieáp ñaùp: –Chôù neân quy y vôùi toâi. Choã toâi quy y ñoù laø Phaät, Phaùp, Taêng. Vua haõy theo ñoù maø quy y. Vua laïi noùi: –Theo lôøi daïy cuûa Toân giaû, toâi xin quy y Phaät, Phaùp, Taêng, thoï giôùi caän söï. Töø nay veà sau, toâi nguyeän khoâng saùt sanh, khoâng troäm caép, khoâng daâm duïc, khoâng noùi doái vaø khoâng coøn uoáng röôïu nöõa, cho ñeán khi maïng chung, xin giöõ tònh giôùi cuûa Phaät. Baáy giôø ñaïi vöông Ñaïi Chaùnh Cuù thoï nhaän söï giaùo hoùa xong, thaønh taâm höôùng veà Ñöùc Phaät thoï ba phaùp töï quy y, troïn phuïng haønh naêm giôùi, roài cuøng caùc vò Baø-la-moân, Tröôûng giaû... hoan hyû leã baùi roài lui ra.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.